

Miljöenheten
Erik Särnholm
Direkt 010-2250307
erik.sarnholm@lansstyrelsen.se

Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten

Yttrande över Miljömålsberedningens delbetänkande om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarna anser sammanfattningsvis att:

- miljömålsberedningens bedömningar och förslag överlag är bra
- beredningens bedömning att klimatfrågan behöver integreras i alla politikområden är viktig och relevant både på nationell, regional och lokal nivå
- nationella myndigheter behöver samverka mer för att uppnå sådan integrering i alla politikområden samt att de i ökad utsträckning behöver involvera och använda länsstyrelserna, som är vana att samverka mellan verksamhetsområden, i arbetet på regional och lokal nivå
- det är viktigt att regeringen i beredningen av Miljömålsberedningens och Energikommissionens arbeten ser de tydliga kopplingarna mellan energi- och klimatarbetet, särskilt i det regionala och lokala arbetet, och bevakar att utredningarna kommer med förslag för att utveckla det lokala och regionala energi-, klimat-, miljö- och hållbarhetsarbetet.
- särskilda resurser bör riktas till kommuner för att anställa energi- och klimatstrateger samt att satsningen på lokal och regional kapacitetsutveckling utökas.
- integrering av klimatfrågan är särskilt viktigt i samhälls- och transportplanering samt i utvecklings- och tillväxtarbete så att de långsiktiga investeringar som görs där underlättar att uppnå målen till 2045 och därefter
- miljöprövningen och miljötillsynen är ett viktigt verktyg för att kommunicera statens förväntningar och krav inom miljö-, energi- och klimatområdet till bl a näringslivet.

Länsstyrelsen delar beredningens bedömning att det är inom områdena transporter, processindustrin, jordbruket och samhällsplaneringen som mest insatser behövs.

Länsstyrelsen har fokuserat på kap 6.6 som handlar om det lokala och regionala klimat- och luftarbetet eftersom länsstyrelserna är en viktig del i det arbetet.

Länsstyrelsen redovisar nedan för respektive kapitel exempel på bedömningar/förslag som Länsstyrelsen ser som extra positiva samt lämnar kompletterande bedömningar/förslag.

Övergripande nivå

Länsstyrelsen anser att det saknas insatser för finanssektorn trots dess avgörande betydelse för hur investeringar görs.

Kapitel 3

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens bedömning att Sveriges klimatpolitik inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser samt att det behövs negativa utsläpp efter 2045.

Länsstyrelsen saknar i tabell 3.1 de styrmedel som listas i nedanstående tabell.

Sektors- övergripande	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Det finansierar bland annat länsstyrelsernas uppdrag att leda och samordna det regionala energi- och klimatarbetet: http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/stod-och-bidrag/lokal-och-regional-kapacitetsutveckling-for-klimat--och-energiomställning De regionala strukturfonderna. Av särskilt intresse är det nationella regionalfondsprogrammet som finansierar projekt för energieffektivisering i små- och medelstora företag i hela landet.
Industri:	Miljöbalken Lagen om energikartläggning i stora företag
Transport	Plan- och bygglagen Energi- och klimatrådgivningen
Jordbruk	Miljöbalken; större lantbruk klassas som miljöfarlig verksamhet och prövas enligt miljöbalken

Kapitel 5.3

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att överskottet som kan komma att uppstå vid ett ambitiösare nationellt mål i förhållande till ett kommande EU-åtagande 2030 behöver annulleras.

Kapitel 5.4

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att det behövs ett sektorsmål för transportsektorn.

Kapitel 5.6

Länsstyrelsen anser att tillgången på relevant energi- och klimatstatistik behöver säkerställas. SCB:s sekretessregler medför idag att energistatistiken är ofullständig på kommunal och regional nivå. Samhällsnyttan för tillgång till energistatistik bör värderas högre. Statistiken på regional och lokal nivå behöver också utvecklas för att kunna följa upp målen för den icke handlande sektorn.

Länsstyrelsen anser att

- sekretessen för energi- och växthusgasutsläpp på lokal och regional nivå bör tas bort.
- Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att beräkna och införliva uppgifter angående den icke-handlande sektorn i den nationella emissionsdatabasen för 1990 och andra år som är sökbara i databasen, så dessa utsläppsuppgifter blir tillgängliga på regional och lokal nivå.

Kapitel 6.1

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens bedömning att klimatfrågan behöver integreras i alla politikområden. Länsstyrelsen beskriver nedan under kap 6.6 förslag som kan bidra till en sådan integrering på lokal och regional nivå. Generellt efterlyser Länsstyrelsen bättre samverkan mellan de nationella myndigheterna. Nationella avvägningar i målkonflikter skulle vara ett bra stöd till regional och lokal nivå.

Kapitel 6.3

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att det befintliga offentliga stödet till företag i ökad utsträckning bör användas för att minska utsläppen i Sverige och globalt. Det här är ett tydligt exempel på att integrera in klimatarbetet i andra verksamhetsområden. På lokal och regional nivå handlar detta främst att ge direktiv om hur regionala utvecklingsmedlen och regionala strukturfondsmedel får användas.

Länsstyrelsen anser även att Tillväxtverket och regionalt utvecklingsansvariga bör få i uppdrag att samverka med Energimyndigheten, Naturvårdsverket och länsstyrelserna som har det regionala samordningsansvaret kring energi, klimat och miljömål. Se även Länsstyrelsens förslag under kapitel 6.6 där Länsstyrelsen anser att länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan bör få i uppdrag att samverka kring frågor om energi- och klimatomställningen samt hållbar tillväxt.

Länsstyrelsen bedömer att det finns behov av kompetenshöjande insatser för att regionala och lokala tjänstemän inom näringslivsutveckling/hållbar tillväxt i än högre grad bidrar till att energi- och klimatmålen uppnås. Länsstyrelsen anser att Tillväxtverket, Energimyndighet och Naturvårdsverket bör få i uppdrag att genomföra kompetenshöjande insats tillsammans med regionalt självstyrelseorgan och länsstyrelserna.

Se även Länsstyrelsens förslag i kapitel 8.1. Länsstyrelsen bedömer att samverkan mellan styrmedlen under denna rubrik (ekonomiska stöd och information till näringslivsutveckling) och miljöprövning/miljötillsyn är viktigt eftersom styrmedlen har samma målgrupp och till stor del överlappande syfte.

Kapitel 6.4

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att en offensiv bioekonomistrategi för Sverige bör utvecklas.

Kapitel 6.5

Länsstyrelsen välkomnar beredningens bedömning att resurseffektivitet bör vara ett övergripande mål till stöd för klimatpolitiken, och delat bedömningen att regler för produktdesign och återvinning bäst tas fram gemensamt inom EU. Dock finns flertalet skarpa förslag på styrmedel inom området som beredningen inte lyfter fram.

Länsstyrelsen anser att beredningens betänkande bör kompletteras med förslag på styrmedel från Utredningen om styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi (M 2016:01), när denna presenteras i februari 2017.

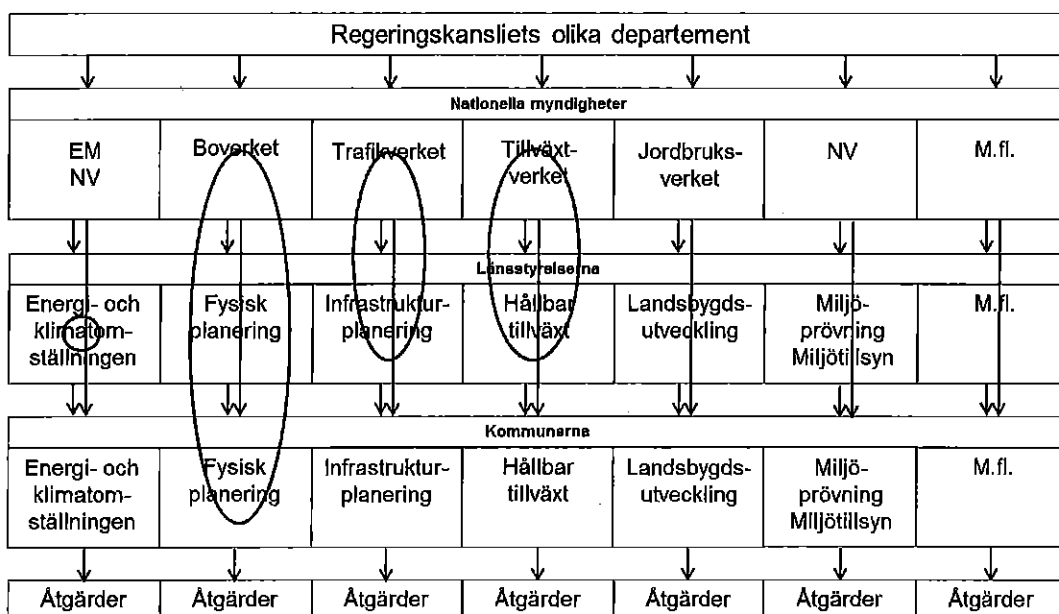
Kapitel 6.6

Övergripande synpunkter på kap 6.6

Kapitel 6.6 i Miljömålsberedningens betänkande beskriver det lokala och regionala klimat- och luftarbetet väl, särskilt avseende fysisk planering. I viss mån beskrivs även kopplingarna till infrastrukturplanering, hållbar tillväxt och energi- och klimatstrategiskt arbete. Länsstyrelsen instämmer i

Miljömålsberedningens bedömning att det är viktigt att i högre grad integrera energi- och klimatfrågan i alla relevanta verksamhetsområden. Länsstyrelsen vill dock framhålla att än fler verksamhetsområden är relevanta för energi- och klimatomställningen på såväl nationell, regional som lokal nivå än vad som omfattas av betänkandet.

Figuren nedan visar de verksamhetsområden där det är relevant att integrera energi- och klimatfrågan i ökad utsträckning på lokal och regional nivå. Miljömålsberedningen lämnar förslag för vissa av verksamhetsområdena (röda cirklar), men ytterligare förslag behövs.

EM = Energimyndigheten, NV = Naturvårdsverket

Länsstyrelsen lämnar en del sådana kompletterande förslag nedan där synpunkterna på Miljömålsberedningens förslag/bedömningar för kap 6.6 framförs. Länsstyrelsens förslag kring hållbar tillväxt återfinns även i kapitel 6.3 och förslag kring Miljöprövning/Miljötillsyn¹ återfinns i kapitel 8.1, samt förslag kring Landsbygdsutveckling i kap 8.4.

Förutom de förslagen anser Länsstyrelsen på övergripande nivå för det lokala och regionala arbetet att följande bör genomföras:

- För att öka integreringen av energi- och klimatfrågan i relevanta verksamhetsområden bör regeringen lägga sina uppdrag på flera

¹ De styrmedel som finns inom hållbar tillväxt och miljöprövning/miljötillsyn har samma målgrupp och bidrar båda till hållbar näringslivsutveckling. Samverkan mellan styrmedlen är viktigt.

nationella myndigheter i samverkan. Även länsstyrelserna bör inkluderas i uppdragen för att underlätta genomförandet och avvägningarna mellan olika samhällsmål på lokal och regional nivå. Ansvarig myndighet för verksamhetsområdet bör vara ansvarig, men det är viktigt att t ex Energimyndigheten (ansvarig myndighet för energiomställningen) och Naturvårdsverket (ansvarig myndighet för klimatarbetet) och länsstyrelserna (utförare/vägledare på regional/lokal nivå) är involverade i arbetet.

- Rapporter/vägledningar från nationella myndigheter till lokal och regional nivå bör inkludera avvägningar och prioriteringar mellan olika samhällsmål. För det krävs samverkan och gemensamma uppdrag mellan de myndigheterna. Ett gott exempel är avvägningen mellan elproduktion från vattenkraft och biologisk mångfald i vattenmiljöer som Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram.
- Stärk de regionala energi- och klimatstrategierna, särskilt i arbetet med andra regionala styrdokument så som regionala utvecklingsprogram/-strategier (RUP/RUS) och länstransportplanerna (LTP) och beslut om de regionala utvecklingsmedlen. Exempelvis genom att krav ställs på RUP/RUS och LTP att tydligt bidra till uppfyllandet av regionala energi- och klimatstrategins mål.
- Departement och centrala myndigheter bör i större utsträckning använda länsstyrelserna för att bedriva sitt arbete på lokal och regional nivå. Uppdrag och insatser kan formars efter nationella prioriteringar.
- Nationella myndigheter behöver i ökad utsträckning samordna insatserna som görs av olika myndigheter med olika styrmedel till samma målgrupp. Ett exempel är energieffektivisering i små och medelstora företag som genomförs nu där företagen berörs av både informationssatsningar och juridiska styrmedel.

Synpunkter på miljömålsberedningens förslag

Ge Boverket och Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla en samordnad vägledning för miljöbedömningar till regelverken för samhällsplanering (såsom plan- och bygglagen, infrastrukturlagstiftningen, regelverken för det regionala utvecklingsarbetet samt miljöbalken) för en mer samordnad planering där klimatmålen kan uppnås genom att ge mer tyngd åt de viktigaste miljöaspekterna i varje planprocess.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget, vilket ligger i linje med tidigare lämnat förslag från länsstyrelserna och SKL. Länsstyrelsen vill även framhålla behovet

av tydliga verktyg för uppföljning, och möjlighet till åtgärder, i de fall lagen inte efterlevs.

Ge Boverket i uppdrag att ta fram vägledning för hur länsstyrelserna ska vägleda kommunerna tidigt i planprocessen utifrån ett helhetsperspektiv som omfattar avvägningar mellan olika samhällsintressen för en minskad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget, och vill framhålla vikten av att vägledningen inkluderar tydliga direktiv och prioriteringar i avvägningen mellan olika samhällsintressen för en minskad klimatpåverkan. Länsstyrelsen vill också framhålla möjligheten att utveckla uppdraget så att Boverket tillsammans med Naturvårdsverket, Energimyndigheten och länsstyrelserna även får i uppdrag att utveckla uppföljningen av översiktsplanen. Detta för att ge ett underlag till såväl den nationella som regionala uppföljningen av miljö kvalitetsmålen, och en bild av hur kommunernas arbete med hållbar utveckling fortgår.

Ge Boverket och länsstyrelserna, i samarbete med Sveriges kommuner och landsting (SKL), i uppdrag att genomföra en kunskapshöjande insats hos de aktörer som ansvarar för samhällsplaneringen i att använda miljöbedömningsverktyget så att samhällsplaneringen styr mot klimatmålen. Även övriga aktörer inom samhällsbyggnaden bör ges möjlighet till kunskapshöjning om planeringssystemet och dess tillämpning.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget, vilket ligger i linje med tidigare lämnat förslag från länsstyrelserna och SKL. Länsstyrelsen anser att tidigare genomförda insatser för kompetensutveckling kring PBL har varit framgångsrika, och att det finns erfarenheter från dessa att ta tillvara i sammanhanget.

Ge berörda myndigheter i uppdrag att i samband med ovan beskrivna insatser utreda behovet av ändringar i gällande regelverk för att samhällsplaneringen i ökad grad ska styra mot klimatmålen.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget.

Länsstyrelsen önskar i det sammanhanget att Boverket, Energimyndigheten, Naturvårdsverket och länsstyrelserna får i uppdrag att belysa möjligheterna i det mellankommunala planarbetet och hur en överprövningsgrund i PBL skulle kunna införas för klimat.

Synpunkter på miljömålsberedningens bedömning

Under Miljömålsberedningens bedömning på sid 199 står att "Vissa kommuner, till exempel kommuner med lägre befolkningstal, kan behöva stöd inom klimat- och energiområdet" respektive "Staten kan också använda ekonomiska styrmedel

till kommuner och landsting för att stimulera lokalt och regionalt miljö- och klimatarbete". Länsstyrelsen delar dessa bedömningar utifrån erfarenheterna från avvecklingen av energieffektiviseringsstödet (EES) då rollen som energi- och klimatstrateg avvecklades i princip i alla kommuner i länet. Det är bara de största kommunerna som avsätter sådana strategiska resurser. Motsvarande utveckling verkar det bli när fördelningen av energi- och klimatrådgivningen genomförs om. Länsstyrelsen anser att:

- Särskilda resurser bör riktas till kommunerna för att anställa energi- och klimatstrateger, för att integrera klimatfrågan i alla politik-/verksamhetsområden på lokal nivå. Det motsvarar det uppdrag länsstyrelserna har på regional nivå. Länsstyrelserna bör ges en vägledande roll för strategerna, i likhet med genomförandet av det tidigare energieffektiviseringsstödet (EES).
- Satsningen på Lokal och regional kapacitetsutveckling bör utökas, för att möjliggöra spridning av goda erfarenheter samt projekt för att ta fram lokala och regionala underlag för till exempel avvägningar mellan klimat- och energiaspekter och andra samhällsmål.

Synpunkter på kapitel 6.6.2

Myndigheterna ska ta fram förstudier och vägledningar, sid 211

I det andra stycket beskrivs att Miljömålsrådet identifierat ett behov av ökad miljöintegrering i det regionala tillväxtarbetet, samt att Tillväxtverket och Energimyndigheten med flera aktörer genomför en förstudie under 2016. Studien syftar till att ge förslag till insatser regionalt och nationellt. Länsstyrelsen ser positivt på det arbete som startat.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget framhålla möjligheten att ge länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan i uppdrag att samverka kring frågor om energi- och klimatomställningen samt hållbar tillväxt. Så sker på många håll redan idag, men ett tydligt uppdrag skulle säkerställa att det görs strukturerat över hela landet. Dessutom skulle det understryka vikten av att nationella och regionala miljö- och klimatmål inarbetas i det regionala utvecklingsarbetet med tillhörande utvecklingsplaner/-strategier.

Länsstyrelsen anser därutöver att genomförandet av konkreta åtgärder som bidrar positivt till både hållbar tillväxt och energi- och klimatomställningen, skulle förstärkas med länsstyrelserna som beslutande i stadsmiljöavtal och åtgärder inom Klimatklivet. Länsstyrelserna har det breda uppdrag och kompetens som krävs för att avväga mot olika samhällsmål, tillsammans med en mycket god lokal och regional kännedom och kontaktvägar.

Synpunkter på "Se över regelverket för samhällsplanering" på sid 214

Klimatkommunerna menar att det kan behövas en generell översyn av plan- och bygglagstiftningen för att stärka planeringsverktyget ur klimatsynpunkt och se hur regelverket kan utformas för att underlätta för kommuner att nå sina klimatmål.

Länsstyrelsen delar inte Klimatkommunernas ståndpunkt att det behövs en generell översyn. Redan idag finns det tydliga krav i PBL, t ex i 3 § i andra kapitlet respektive 6§ i samma kapitel.

PBL 11 kap lämnar ansvaret till länsstyrelserna att bedriva tillsyn över kommunala beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser. Där framkommer t ex att Länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.

För att stödja kommunerna på bästa sätt arbetar Länsstyrelsen aktivt för att ha tidiga dialoger inom samhällsplaneringen. Diskussioner och rådgivning sker vid samråd, granskning, ärendeberedningarna, planträffar, kommunbesök samt via telefon och e-post. Dialogen innebär att överprövning sällan behöver användas. I snitt överprövas 0-2 detaljplaner per år av Länsstyrelsen Dalarna, och vi har sedan 1987 upphävt färre än tio detaljplaner.

Den regelförändring som Länsstyrelsen anser skulle ge mest nytta i klimatarbetet inom fysisk planering är en ny överprövningsgrund för klimat. Det skulle ge betydligt större miljöhänsyn i praktiken, och ge länsstyrelserna möjlighet att stoppa etableringar som går emot miljömålen. Se Länsstyrelsens förslag ovan vid synpunkter på Miljömålsberedningens förslag i kap 6.6 (fjärde förslaget).

Kapitel 7.2

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att öka möjligheterna till steg 1- och 2-åtgärder, samt att se över reseavdragssystemet så att det i högre utsträckning gynnar resor med låga utsläpp

Se även förslaget i kapitel 8.1 kring stöd för transportplanering i företag.

Kapitel 8.1

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens förslag att det behövs samverkan mellan industrin och staten för att genomföra nollutsläppsstrategi för basmaterialindustrin.

Länsstyrelsen saknar förslag för andra industrier än basmaterialindustrin och saknar förslag även för andra företag.

I Miljömålsberedningens klimatstrategi nämns inte miljöprövningen och miljötillsynen. Länsstyrelsen anser att det är ett viktigt verktyg för att

kommunicera statens förväntningar och krav inom miljö-, energi- och klimatområdet till näringslivet. Länsstyrelsen anser att det styrmedlet bör utvecklas genom att:

- Egenkontrollförordningen förtydligas. Det bör klart framgå att verksamheter behöver skaffa sig kunskap om sin energianvändning genom att göra en energikartläggning, analysera lämpliga åtgärder, utarbeta åtgärdsplaner samt fortlöpande genomföra skäliga åtgärder.
- Kraven på energikartläggning mm samordnas mellan miljöbalken och lagen om energikartläggning för större företag. I framtiden bör energikrav implementeras genom miljöbalken istället för genom särlagstiftning. Det förenklar för företagen att ha endast en tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsen bedömer att det behövs ytterligare incitament för transportplanering i företag. Länsstyrelsen anser att ett stöd likande energikartlägningscheckar bör införas specifikt för transportplanering.

Kapitel 8.3

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram beredningens bedömning att systemgränsen för byggnaders energiprestanda bör fokusera på använd energi i stället för levererad (köpt) energi.

Kapitel 8.4

Länsstyrelsen Dalarna välkomnar de flesta av Miljömålsberedningens bedömningar av åtgärder för jordbruket och vill särskilt lyfta fram beredningens bedömning att

- forskning om hur kolinnehållet i jordbruksmark kan öka behövs
- utsläppen från livsmedelskonsumtion behöver minska
- möjligheter att lämna värdebaserade ersättningar, som utgår från åtgärders miljönytta, bör skapas inom landsbygdsprogrammen.

Länsstyrelsen anser att Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Energimyndigheten och länsstyrelserna bör få i uppdrag att utreda möjligheterna att göra omfördelningar inom landsbygdsprogrammet, för att i högre utsträckning kunna bidra till klimat- och energiomställningen.

Länsstyrelsen Dalarna anser dock att miljömålsberedningens bedömning gällande jordbruket inte tillräckligt fokuserar på ekosystemtjänster som kan produceras i jordbrukslandskapet. Vi anser att förslaget behöver belysa åtgärder och styrmedel syftande till att nå miljömålen ett rikt odlingslandskap, en giftfri miljö och ett rikt växt- och djurliv mer i den samlade bedömningen av åtgärder. Vi anser att texten

i första punkten på sida 330 inte bara borde belysa jordbrukets produktivitet kopplat till produktion av livsmedel utan även jordbrukets produktion av ekosystemtjänster.

Inget av miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv kommer nämligen att kunna nås enligt den nationella årliga uppföljningen 2016. Utvecklingen för dessa miljömål är negativ. Inte heller miljömålet Giftfri miljö kommer nås till 2020 men det har en neutral utveckling. Odlingslandskapet fortsätter att minska i omfattning och många naturtyper och arter har inte en gynnsam bevarandestatus. Brist på betesdjur leder till igenväxande betesmarker. 2014 blev det lättare att få dispens från reglerna om biotopskydd i odlingslandskapet, odlingshinder kan tas bort om det hotar brukandet av marken. En fortsatt minskning av odlingslandskapets biologiska mångfald kan innebära att viktiga försörjande, reglerande, kulturella och stödjande ekosystemtjänster hotas.

Kapitel 9

Länsstyrelsen bedömer att negativa utsläpp är viktigt i framtiden. Sverige kan här göra viktiga bidrag till det internationella klimatarbetet genom att forska kring sådana metoder och satsa på demoanläggningar för bio-CCS. Länsstyrelsen anser att forskningsmedel och utvecklingsmedel bör avsättas för att utveckla och demonstrera tekniker för negativa utsläpp.

Kapitel 10

Länsstyrelsen välkomnar att utsläppen av växthusgaser kopplade till import och export särskilt lyfts fram.

Länsstyrelsen anser att Sverige inte bara "behöver överväga att" utan faktiskt behöver vidta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser kopplat till konsumtion, för att nå generationsmålet och miljömålet Begränsad klimatpåverkan. Den "Nationella strategin för hållbar konsumtion" presenterar några konkreta åtgärder och "Utredningen om styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi (M 2016:01)", kan möjligen resultera i fler.

Länsstyrelsen anser att Sverige behöver ett mål för konsumtionens klimatpåverkan för att ge tyngd och kraft åt sådant arbete. Även om statistiken till viss del är bristfällig så finns det möjlighet att utforma ett sådant kompletterande mål. Länsstyrelsen Dalarna har i sin energi- och klimatstrategi från 2012 satt mål om att konsumtionens klimatpåverkan ska börja minska 2020, och vara som mest 2 ton CO₂ per person år 2050. Vi ser dessa mål som viktiga inriktningsmål för att motivera arbete inom området.

Med anledning av vårt regionala mål har vi även önskemål om en regional uppdelning på statistiken över de konsumtionsbaserade utsläppen. Alternativt att en nationell beräkningsmodell för beräkning av regionala och kommunala konsumtionsbaserade utsläpp tas fram.

Länsstyrelsen anser att arbetet med klimatåtgärder främjas genom att exportens klimatnytta synliggörs. I det fall där relevanta jämförelser med global industri är möjlig skulle Sveriges bidrag till globala klimatmålen genom export av klimatnyttiga produkter och tjänster kunna beräknas.

Kapitel 12

Länsstyrelsen anser att Konjunkturinstitutet i samarbete med Naturvårdsverket och Energimyndigheten bör få i uppdrag att utveckla bättre samhällsekonomiska analysmodeller. De samhällsekonomiska analyserna behöver utvecklas för att beakta a) kostnaderna för samhället från t ex klimatförändringar om inget görs, b) inkludera positiva effekter från omställningen så som effekter på hälsa och exportmöjligheter c) de förändrade preferenser som "den ekonomiskt rationella nytto-maximeraren" får i en omställning som denna (paradigmskiften), d) teknikutveckling, e) den kontinuerligt pågående strukturella omställningen, etc.

Kapitel 15.2.1

För att förbättra förutsättningarna för miljömålet frisk luft i städerna bör särskilda mål för elfordon sättas. Länsstyrelsen anser att mål bör sättas för elfordon i personbilsflottan och elbussar i kollektivtrafiken till 2025.

Länsstyrelsen anser utifrån miljömålet om frisk luft och begränsad klimatpåverkan att Sverige till 2020 bör ta fram en nationell strategi för gångtrafik. Till år 2025 har merparten av landets kommuner tagit fram lokala fotgängarprogram och myndigheter med ansvar för länstransportplaneringen har tagit fram regionala cykelplaner.

Länsstyrelsen saknar ett etappmål liknande det som finns för småskalig vedeldning som belyser vilka utsläppsminskningar som behövs från vägtrafiken i tätort för att nå Frisk luft och dess preciseringar. Länsstyrelsen anser att det senast år 2019 bör vara klarlagt hur stora utsläppsminskningar från vägtrafik i tätort som krävs för att preciseringarna i miljömålet Frisk luft ska nås. Utsläppsminskningarna anges i termer av minskade utsläpp av partiklar och kväveoxider

Beredning av ärendet

Miljö- och energidepartementet har skickat Miljömålsberedningens delbetänkande om En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

(SOU2016:47) till 203 remissinstanser i Sverige, varav Länsstyrelsen Dalarna är en.

Detta yttrande har beslutats av landshövding Ylva Thörn, efter föredragning av energi- och klimatstrateg Erik Särnholm. I beredningen har följande personer varit involverade Anna Carlsson, chef på Miljöenheten, Hanna Westerholm, Samhällsbyggnadsenheten, Maria Saxe, Anders Carlborg och Gunilla Skoog, alla tre på Miljöenheten.

Ylva Thörn

Landshövding Dalarnas län

Erik Särnholm

Energi- och klimatstrateg